

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Predigten - Cod. Aug. perg. 118

Gregorius <Nazianzenus>

[S.l.], [9. Jahrh./10. Jahrh.]

Gregor von Nazianz: de epiphaniis sive natalis Domini (im Incipit
theophaniis)

[urn:nbn:de:bsz:31-66157](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-66157)

HAZAN ZENI. INCIPIT DE THEOPH
NIS. SIUE NATALIS DNI. **XX**
XPI NASCITUR. GLORIAMINI. XPI CAELIS.
OCCURRITE. XPI IN TERRIS. EXULTAMINI.
CANTATE DNO OMNI TERRA. & UT SIMUL UTROQUE
CONPLECTAR. LAETENTUR CAELI & EXULTET TERRA.
PROPTER CAELESTEM. DEINDE & IAM TERRESTREM.
XPI IN CARNE. CUM TREMORE & LAETITIA. EXUL
TATE. TREMORE PROPTER PECCATUM. LAETITIA PRO
PTER SPERAM. XPI EX VIRGINE. VIRGINITATEM FAE
MINAE AMPLECTAMINI. UT MATRES EFFICIAMINI
XPI. **Q**UIS NON ADORAT. PRIMUM & NOUISSIMUM
INICIUM & FINEM. Ecce iterum soluitur
tenebrae. ecce iterum lumen exoritur. ecce
iterum aegyptus tenebris condempnat. &
iterum israheli columna lucis accenditur.
POPULUS QUI SEDEBAT IN TENEBRIS IGNORANTIAE. VI
DEAT LUCEM MAGNAM SCIENTIAE. **U**ERA TRANSIIT.
ECCE FACTA SUNT OMNIA NOUA. **D**ITTEA IAM RECEDIT.
& SPIRITUS INCEdit. **U**IMBRE DESCEDIT. **U**ERITAS IN
LUSTRATUR. **M**ELCHISEDECH ADEST. & ILLE QUINATUS
FUERAT PRIMO SINE MATRE. NUNC QUOQUE NASCITUR
SINE PATRE. **N**ATURE IRA SOLUUNTUR. **R**EPLE
OPORTET SUPERIOREM MUNDUM. XPI UERBA & QUI

resistit. om̄s gentes p̄ laudē manib; quia
 puer nature est nobis. cuius potestas in numero
 eius. qui exalcat in cruce quam sibi ipse por-
 tauit. & uocatur magni consilii angelus.
 Paternae salicæ uoluntatis nuntius. atq; index
 fidelis; clamor iohannes. parate uiam dñi.
 Ego autē diei huius clamabo uirtutem. & gratiā
 nunciabo; Incorporeus. carne uestitur. Sermo
 crasse sit; inuisibilis uideri. in palpabilis atq;
 in contrectabilis contingi. & palpat. qui ante
 om̄a secula est. initio cense; filius & uerus
 fit iterum filius. ih̄s xp̄s. heri & hodie ipse ē
 & in sc̄ta. Iudei scandalum patiunt. genti-
 les inrideant heretici linguis sue uenena com-
 moueant. tunc erudent cum uiderint eum
 ascendentem ad celos; Quod si nec tunc certe
 uel cum uiderint eum uenientē de celis. iudi-
 cis predictum maiestate. Sed hæc postmodū;
 nunc uero epyfania id est natiuitas xp̄i nobis
 solemnitatis geritur. utroq; enim modo apel-
 latur. & res una duplici uocabulo nuncupatur.
 Apparuit enim d̄s hominib; p̄ natiuitatē quod d̄erat
 semp. & qui est ex eo qui semper est; In quo non ē
 causas rationesq; discutere. sup̄ hoc enim om̄a est;

Neque enim est sermo ullus. sermo ne antiquior. hoc autem quod nouissime factus est propter nos quos dudum esse fecerat. **U**t & bene nobis ac recte esse donaret. Immo uero dilapsos ab bono uitae statum per maliciam peccati rursus repararet. & ad sedem uita per incarnationis suae gratiam reuocaret. Non enim ergo dies ex eo quod apparuit epifane & enim graeci nominant apparere. epyfania uel theufania nuncupatus est. **P**ro eo uero quod natus est. natalis dicitur dies. haec est ista solempnitas. haec est dies huius magna & gloriosa festiuitas. aduentum dei factum ad homines celebramus. ut nos ad deum proficiamus. immo ut reuertamur ad deum. sic enim rectius dicitur ut uisus est homine deposito. nouo induamur. & sicut in adam omnes mortui sumus. Ita & in christo omnes uiuificemur. Cum christo ergo nascamur & cum christo cruci adfigamur. & consepeliamus ei in morte. ut cum ipso & iam resurgamus ad uitam. **N**ecessesse est nos propter uita hanc & necessarium uicissitudinem. ut sicut ex bonis ad tristitiam deuoluti sumus. Ita ex tristibus ad meliora repareremur. **U**bi enim habundauit peccatum. super habundauit gratia. **U**t quos gustus ligni ueritatis edep nau.

xpi cruce gratia largiore iustificat; ideo ergo
 diem festum celebramus non humane deu-
 tionis. sed diuine dignationis. non eorum
 qui ex mundo sunt. sed eorum que supra
 mundū sunt. Non in firmitatis nrę. sed reme-
 dii. non formationis nostrę. sed reformationis;
 propter quod nequaquā potes ac ianuas corone
 mus. nec plateas & conpca perornemur. &
 cantaticum statuam choros. ut aure sonus
 musicę delectemur. Nele nocinantes oculus
 pro uideam aspectus. neq. odoratus nostror
 effeminatis uiciorib. delectemur. nec gustu
 in lecebrofis saporib. inritem. nec tactu con-
 cedamus male p̄specta contingere. Neq. ergo
 delicatis uestib. ac fluidis resoluamur. neq.
 ornamentoꝝ splendore gloriemur. Non auri
 fulgorib. non colorum fucis fallentibus ra-
 priamur. Non commensationib. & ebrietatib.
 uacem. quib. cubilia & impudicitie ab apto
 coniungunt. Quā quidem a malis doctoribus.
 pessima doctrina p̄cedit. & de semuib. nequā
 seges criminosa concreuit. Non ergo altis to-
 tori appoib. ex truatim. neq. p̄ciosa tentoria
 uentri & gurgia preparamus. Non uini

no 8

peregrina nomina & antiquos consules requi-
ramus. Quorum noua & exquisita com men-
ta ^{nunc} neq; terra & ^{nunc} mari. multiplicati nobis ster-
cora conferant. **H**oc enim nominemibi ui-
dentur honorande deliciae non ergo alter alte-
rum uincere p[er] incontinentia[m] studeat. in ibi enim
incontinentia est omne quid quid plus est qua[m]
sufficit. & hoc alius esurientibus & indigentibus
his qui ex eodem luto atq; ex eadem massa forma-
ti sunt. quin immo fratres hergentibus concede-
mur. Illorum sit talis ista solempnitas. qui & uia
deos suos uisuris carniu[m] & terris putant nido-
rib; delectari; illi consequenter solempnitatem
diuina[m] uentris distensione concelebrent. pessi-
morum demonum & fautores & p[re]dicato-
res. & cultores nequissimi; nos uero a quibus uer-
bum dei colitur & adoratur. & iam si delectari oportet
& delectari. in uerbodi delectemur & de-
licias n[ost]ras in legum diuina[m] intelligentia[m] requiramus.
ut p[er] solempnitatis ipsius ratione deliciarum
nobis efficiatur causa conueniens. p[ro]nsint er-
go ab eo qui nos inuitauit aliena nobis & pere-
grina conuiuia. in eam uicem ministri
ego uobis conuiuui huius epulas ministrabo.

sermo neminibus inquam bonis & fidelibus
 amicis dñi mei exhibebo. dominicas dapes
 quam potero copiose. quam potero affluenter.
 ut patet peregrinus ciuib. urbanis rusticus.
 deliciosus agrestis. diuitibus pauper; **hinc**
 ergo iam incipiam; sed uos o quibus p̄ frui huius
 temodi delicis cordi est. & purgatis mihi
 exhibere aures. & purificata corda deferre.
 qm̄ quidem dedo fit uerbu. & diuinus est sermo
 ut p̄cipere possitis cibum. numquam egeren
 dum; fia uē & integer & breuis. ut neq; con
 tritus in eo quod deest neq; fia ex facieate
 fastidium. **D**icitur quidem semp̄ & est & erit.
 immo uero est semp̄. nam erat & erit. secula
 rium & caducorum temporum partes sunt.
 Semp̄ ergo est & ita de se ipso commemorat.
 cum mōs fidare in monte responso dicens.
 quiescit in fine ad uos; esse enim ipsius totum
 est & semp̄ est quod neq; coepit umquam.
 neq; aliquando cessauit. In separabilem q̄t dā
 ac sine substantiam pelagus. nullis terminis
 limitib; q; circumdatum. Oranem supgre
 diens sensum. omnem temp̄. atq; omnem
 naturā. quod solo mentis contem plari possit

intuitu & hoc subtili admodum & p̄ exigua
expectatione. Non ex his quæ in ipso sunt sed
ex his quæ circa ipsum sunt. Ut ipsa ueritatis
species non tam ex ipsa ueritate quam ex his quæ
ueritatis sunt proxima contempla^r. Effugite
num priusquam teneri queat & priusquam
adprehendi possit elabatur. tantum se cordi offe
rens. & hoc si purum sit. quantum ex humanos
oculos ictus cor uisci p̄ stringentis & cito p̄ ceter
untis in luminat. Idcirco ut ego arbitror quo
p̄ hoc ut omnino quantulumcumq; ex eius lum
ne perspicere potest. ad intuentium inuita & p̄
uocata. quod enim panitus sentiri non potest
nec asp̄cendi aut inquirendi tribuit spem
quod aut uel ex parte sentiri potest admiratio
n'est. & q̄t in admiratione test. & desiderari co
p̄iosius potest. Cum aut desiderat. desiderantes
purificat. Cum aut purificat. dō similes facit.
Cum uero eos sibi similes fecerit. tunc eos uelut
proprios iam & domesticos facit & iam in con
loquio & sermone participes. Audeat fortas
sis aliquid amplius fragilitas n̄ra sermo dī.
iam dū effectus inserit. & dī noscūt. ut est illud
D̄stent in congregatione d̄orū in medio autē

et discernit. Absq; ullo est ergo sine credenda
 diuinitas. & ad sentiendu & iam ipsis diffi-
 cilis conantib; mentis. & hoc solum est qd ex ea
 comprehendimus. quia comprehendere non possit.

Suero quis putat ex eo quod simplicis nature est
 diuinitas. ideo nihil prorsus de ea posse senti-
 tamquam quae ipsa simplicitate effugiat in-
 tellectum. uel certe totum posse comprehendere.
 quia simplex est intellecta est. non mihi uideatur
 recte estimare; quidem horum quae sunt sim-
 plicis est nature. nulli quippe natura sua sim-
 plicitas est quia neq; his quae compositae sunt. natu-
 ra uel substantia sua haec ipsa compositio est. In-
 finitum uero qd dicitur. dupliciter intellegit
 secundum initium. & secundum finem.

Quid quidem extrahere est nec ab his clauditur.
 hoc infinitum appellat. nam cum in anteriora
 se mentis acies extendit. & in tu pfundum
 reuoluenti. nulla potest ubi stare possit princi-
 pidi inuenire crepidinem. In uisus partis infi-
 nitum & inexplicabile. & eternum. id est sine
 initio appellatur. Cum uero ad inferiora
 & ad ultima. id est quae futura sunt & secum
 aspiciuntur huius loci infinitum. immortale.

ac p̄ p̄uam nominat̄. **C**um uero utrumq;
simul dicimus uel æternum uel sempiternū
nominamus. **Æ**ternum enim uel sempiternū
neq; tempus neq; partem temporis recipit.
neq; enim mensura ulla concludit̄. **S**ed sicut
in hoc mundo tempus dicit̄ qd̄ solus cur sibi de
signat̄. **I**ta in æternis reb; æternitas appellatur
illa ipsa spatia quæ æternæ nature p̄ p̄uitate
signat̄ur. **H**ec mihi nunc inter un philoso fari
dedo sufficiat. neq; enim ultra p̄ gredi uel respa
tit̄. uel tempus indulget̄. **Q**m̄ quidem de ad sup
tione carnis dicere solem p̄ nitat̄ admonet̄. **C**ū
xū dico dedo. de patre & filio & spū sc̄o dictum
Intellige. de ita enim neq; supra hæc diffundi
tur. ut in plebe iudeorum. introducere uideamus.
neq; infra hæc angustatur. ne iterum pauper
tatem uideamus suscipere & penuriam ditatis.
Idest. neq; iudæis unum dñm dicentes. neq; se
cundum gentes per plurimos oberrantes.
In utroq; enim similis est ex errore p̄ nitat̄. licet
sibi uideant̄ utraq; eē contraria. **P**ostea & enī
sc̄a sc̄orum quæ seraphim & contegunt & glori
ficant̄. trinitat̄ sc̄ificationib; in unam domina
tionem. deitatem q; concurrunt. **S**icut & a

Luit quidam antenas sapiens magister optime
 magnificeq; disseruit. Verum ut dicere cepera-
 mus non sufficebat diuina illi bonitati intel-
 legentiam sui apud se & ipsam mouere & intra
 se sua scientiam rēnere. Sed oportuit dignū
 q; fuit ad diffundendum p pagandumq; laudat
 bonum eē plures quibus beneficiis in se pceptis
 bonum esse senti-
 rent. Summum & e-
 rum bonum est non solum bonū esse.
 sed & prestare bonum. Idcirco et
 go primo omnium celestis animo
 uoluit angelicas q; uirtutes & ipse
 statim uoluntas eius effectus erat & opus
 creature uerbo ad im platum & spū consumma-
 tum. & ita exiterunt. Erunt secunde clarita-
 tis siue hos intellectuales sps appellem siue ig-
 nem incorporeum atq; extra omnem materiam
 intellegendum. seu quolibet alio nomine nun-
 cupandi sunt. uicino certe & pximo que supra
 diximus capiendi sunt intellectu. De quib; uelim
 quidem sentire quod immobiles fuerunt ad ma-
 licia. & solos habuerunt in se bonos motus. ut
 pate diuino ministerio prestolantes. & ab æterno
 illo lumine. primis claritatis traducib; inlustrati.

immobiles

nō q; hōs

Prostratenim hae secunda dirivationis splendo
re gloriantur. Sed suademe noneos imobiles
admalum. seddifficile mobiles aestimare & di
cere. ille quip fulgoris claritate lucifer prius. post
modum uero propter supbiam tenebrae & factus
& dicitur est. sed & omis apogystate & refugiu an
geli quisub ipso effecta auctores malicia
pdeclinationem boni tam sibi quam
humano generi ex sti terunt. Hoc ergo
modo & ppter hae intelligibilis ille
exdit mundus. p ut me possibi
le est de his philoso fari sermone exi
guo & paruo. magna & inmensa pendente
Verum cum bene & digne primacesissent se
cundi deinde mundi intult exordiu materia
lis scilicet huius & uisibilis. quix celo constat
aeterna & terra & his qui in utrumq. sunt spa
cius & reb. laudabilis quidem p singulis quibusq.
specieb. multo uer. laudabilioris ex armonia
omnium. uniuersorum q. conpage. in quo su
ma est & stupenda ex contrarietate concor
dia. dum inter se in uicem diuersa sunt. cu
singulis tamen singula conueniunt & ad unius
mundi pfectionem cum uniuersis cunctis con

cordant. ut ostenderet quia non solum aptam
 sibi & conuenientem naturam. uerum etiam
 longe a se diuersam substituere potest; aptam namq;
 & conueniens est deitati intellectualis ac spiri-
 talis natura quae sola mente sentit. Alienum
 uero & longe a se positum est quicquid uisibile
 est atq; corporeum. & multo magis ab eius na-
 tura aliena ac diuersa sunt. quaecumq; exani-
 ma sunt & immobilia & caduca. **S**ed fortasse
 dicat quis eorum quiccupidi sunt festiuitatis qua
 in manibus & auditu rationem. quid haec ad causam
 quid curritur agitur extra metas illa nobis quae ad so-
 lem puritatem pertinent disserere; & sane faciam. li-
 ceo paulo superius coeperim raptatus excelsioris
 uerbidi. **D**esiderio; igitur mens & materia hoc mo-
 do quo superius diximus a se inuicem discreta unum
 quodque intra naturae suae terminos existebat. &
 magnificentia ceptatoris uerbi. ipsa supplantatione
 monstrabant. uelut quidam laudatores ac pra-
 dicatores tacta excellentiae conditoris. **N**on clu-
 tamen facta fuerat utrosumque connectio. nec sibi
 inuicem natura discordans in concordia uenerat;
 & uerum ut arsi inmensae diuinae sapientiae nosceret.
 & bonitatis eius maiora munera sentiremus.

Unum animal ex diuersis atq; contrariis id
est ex inuisibili & uisibili substantia opificis
uerbidi molitione constituitur. & ex materia
quidem quam & ipsam nup̄ creauerat corpus
adsumitur. Vita uero ab ipso inserit̄ quam ratio
nabilem animā & imaginem di preclat ser
mo diuinus, & hoc modo factum hominem uel
ut alterum quendam mundū in breui magnum
atq; in exiguo totum statuit in terris. Alium
angelum cultorem sui. ecælo terraq; commix
tum. qui intueretur quidem uisibilem creaturā.
inuisibilis autē factura intellegeret ac sentisset
mysterium. & regnare quidem in terris. ipse
uero a superiorib; regeret. Idcirco & enim
& celestis & terrestis. temporalis & immorta
lis. uisibilis & inuisibilis. humilis & excelsus.
Sp̄s ppter gratiam. caro ppter elationem. illius
intellectū habens gratia. magnifica & conlau
da & auctorem. Hoc enim magnitudinem munus
elatus. Lapsus ruina. excelsioris incurrat.
Est ergo animal quod hic quidem instituitur.
alio uero transferat. & ut pandant summa
mysterii animal qd̄ imitatione di effici
atur di; ad hoc nobis namq; uitæ huius pro

ponit cursus; Ad hoc nobis exigui licet in hoc
 mundo ueritatis lumen accenditur; Ad hoc ^{no}
 diuina claritas reuelat. **V**ita agnoscehdus no
 bis pariter & imitandus sit ille qui nos ex diuer
 sitate conuinxit. quiq; & resoluit & rursus
 magnificentijs conligauit. **H**unc ergo ab se
 hominem sicut supra dixim creatur in paradyso
 posuit. quisq; ille est iste paradysus. liberi arbi
 tri facultate donatu. ut omne bonu non minus
 esse & eius qui eligere quam illius qui boni semi
 na in conditione presterat. **P**osuit igit eum
 uisgultorum uel arborum in mortalium colo
 num. id est diuinorum sensuum cultorem.
 uel eorum qui simpliciter cogitantur. uel eorum
 qui p fundius & pfectius uolunt in mente;
 nudum eum collocat id est uite simplicis sta
 tum tribuit. & nullius artis uel amine indu
 mentoq; circumdatum. **T**alem namq; oport
 tebat humani generis esse principium. **H**unc
 dat legem quo scilicet habere operandi mate
 ria libertas arbitri. **L**ex auerat mandatu
 & distineo quarum fructib; arborum uten
 dum ei esse. & a quibus fructib; abstinen dum;
Abstinen dum uero erat ab arbore sciendi bonu.

& malum: quæ tamen arbor neq. ab initio
male plantata est. neq. postmodum prohibita
p. inuidiam; non illuc iaculentur linguas suas
hosterdi. neq. imitatores serpentis existant.
bona enim est. si in tempore sumatur & oportu-
ne capiat. **S**uchuanamq. & intellectus erat
hec arbor. secundum eam scientiam cui soli opera
dare illi tantum modo utile est. in quibus iam
perfectioris capacitas intellectus est. Aut non
uidemus cybum forte & solidum p. nitosum e. lac-
tibus parvulis. qui nullo alio nisi sololacte
alipossunt. Verum quoniam invidia diabali &
deceptione mulieris. quæ & ipsa p. possessa ut
fragilis. & uero utilit. in ad p. sua dendum
aptior. **M**iserum in cetera enim miseria est
lapsus parentis. in memor efficitur dati sibi
precepti & mortiferi saporis gustu in lecebroso
superat. Ibiq. omne illud opus magnificum
humane constructionis effunditur. Simul
enim & a ligno uitæ. & a paradysiculu. & ad
p. p. peccatū exsul agit. & ex totis effectus.
pellibus circum datur indumentis. **M**assior
quippe hac & mortali uel corruptibili carne.
& hoc est qd. primum agnoscat confusionem suam.

& abscondere atq; occultare adō gestit.

Aliquid tamen & iam in hoc ueri consequit. mortē.
p qua interfecari quodammodo possit terminari
q; peccati ne p & uiu atq; in mortale p maneat
malum. & quodam genere fit ei pna remediū.

Ita namq; intellegendus est punire dī, uerum
cum huic res nre deuenissent. statum nusquam
ab est dō. eruditionis cura nusquam emendatio
nis nre sollicitudo discedit. **F**lamm multitu
dine peccatorum qua ex illa malicia pullu
labat diuersis & temporib; & causis remedice
quererant. uerbo. lege. pph & is. beneficis. com
minationib; uerberib;. aquarum inundatio
nib;. ignis incendis. bellis. uicioris. prostra
tionibus. **E**cceolo p digis signis ex aere & terra
& mari uirorum urbū gentiū. in speratis su
bitisq; subuersionibus. **Q**ue quibus omnibus ad
terrene atq; eliminare malicia studiu gerebat.

Uerum quia cor hominū a iuuentute diligenter
crescebat ad mala uehementius inualescente
languore. mortalium genus longitateq; labor
populata grassat. diffusis ubiq; homicidiis. ad
ulterius p uirius impudiciis. stupris. & quod
est nequius. omnium cultibus idolorum.

Salica & diuinus honor ē a creatore ad operacius
creaturasq; eius translatus. quae omnia qm̄ maiore
ope atq; auxilio indigebant. in maiora sine dubi
o & iam remedia deposcunt. hoc est ipse sermo
di qui est antesēta. qui est inuisibilis & incon
prehensibilis. & incorporeus. qui est initium ab
initio. qui est lux de luce. fons uitae & immor
talitatis. figura uera expressa substantia ecli.
signaculum ueritatis. imago inuisibilis di. pā
tris sententia & sermo. **H**ic ad in imaginem suā
quam prius ipse condiderat. **V**enit. & carnē
suscepit ppter carnem. & anime rationabili
ppter animam meam misco. similia similibus
purificans & expurgans. & sic pōna homo absq;
peccato editus ex uirgine. & ipsa anima & cor
pore immaculata. oportebat enim honorari qui
dem natiuitatē humane conditionis. gloriam
tamen uirginitatis pre ferri. **C**um ergo pcessis
set ex uirgine dē ineam quam adsumpserat hu
mana natura. unum e duob; sibi inuicem contra
rius existens carne ac spū. aliu dē dē ad su
mit. aliu deitatis gratiam prestat. **O** noua
& inaudita p mixtio. Omnia & in exquisita
compāgo; quierat fit & creator creatur.

& qui inmensus est capit. mediante animado
 & carni. & ille quomodo diuites facit. paup effi
 citur. paup namq. est in mea carne degens. ut
 ego possim suscipere diuitias deitatis eius. Ille
 qui pfectus & plenus est uacuatur. euacuauit eni
 se a forma & gloriadi adtempus. ut ego possim
 de illius pfectione ditari; que namq. sunt iste
 diuitia bonitatis di. quod istud qd est quod
 erga me mysterium consummatur. **S**uscepi ima
 ginem diuinitatis eius non seruaui. ipse enim suscepit
 imaginem carnis mee. ut & imaginem qua
 dederat reparare & carnem immortalitate
 donare. secunda uic participatione nobis
 cum multo magnificentiore quam prima.

R

Tunc enim de suis meliora donauit. nunc ex
 nostris deeriora suscepit. hoc dono priore diuinius.
 hoc intelligentibus uir autem mysterio nobilius
 & excelsus. Sed quidam uult nobis in hoc loco
 calumniosi ista quibus uelut seuerissimi qui
 clam discussores diuinitatis pcedunt. accusantes
 ea que omni ueneratione digna sunt & honore
 tenebrosi & in luce imperiti et gassapientiam.

Pro quibus xpi gratis mortuus est. creatura ingrata
 aduersum creatorem suum. fymmentadiabali.

expbrantes dō beneficia sua. ppter ea minorem
quia ppter te humilis est. qui ad errantem oue
uenit pastor bonus. quia animam suā posuit po
uibus suis. Quia montes & colles circumiens in
quibus idolis immolabas. errantem te requisit. &
inuenit. & inuentum humeris suis inposuit. quibus
& lignum crucis portauit. & reuocauit te ad sup
nā & celestem uitā. & illuc reuocans. inter eas te
oues quae non errauerunt. conlocauit. quia lucer
nam accendit carnem suam & domū mundā
expurgans mundū peccatis. & dragmam requisit
imaginem deitatis. stercore uitiorū & rudibus
passionis oppressam. & conuocat amicas. ami
cas sibi celestes uirtutes ad laiciam dragmā re
perit. ut & ipse efficiantur participes laicis
quae fuerant consciae mysteri carnis ad sup
tē.
Imputas quia praecurrente lucerna io hanna. uera
lix xpi adest. & uocem sermo subsequitur. quia
para nymphum preparantē dno populū
substantiuum. & puocantē p aquam ad testi
monium sps. psequitur sponsus. Haec sunt quae in
putas dō. ppter haec eū minorem putas. quia lin
teo praecinctus lauat discipulorum pedes & os
tendit tibi opā suā uā alacritatis humilitate

Quia propter incuruatam animam que chanaanica
dicitur ipse se humiliat ut illam secum exaltet.
que peccato inclinabat & mergebatur vitia.

Illud autem quomodo non accusat. quod & cum pub
licanis manducabat & apud publicanos. & ex
ipsis discipulos adsumebat ut lucrifaceret.

Et quid peccatorum salutem nisi forte & me
dicum culpes. sicum inclinans se ad uul
nus uideat. & corporum conrectare ac ferre
putredines. ut sanitatem laborantibus tribuat.
Aut eum qui in foueam uel uoraginem caeni de
iecto manum porrigit. per misericordiam ut li
beret eum qui incidit pro lapsus in foueam.
quod & iam in legis umbra designabatur. **O**is
suis quidem sed ut homo. duplex enim erat in
eo natura. inde denique & laborauit ex itinere.
inde & esuruit. & sitit & contristatus est & fle
uit. humani corporis lege. quod si & iam ut dicitur quid
hoc derogat. missum putato per hoc quod uoluntate
patris libenter amplectitur. **F**lamque & iam refert
omnia que agit. & ut patri deferens a quo exiit &
uenit in hunc mundum. quo scilicet omnia ad origi
nem referantur. & ut non uideretur esse contrarius
deo. nam & tractatus dicitur. & seipsum scribitur tra

Ad cum con lapsu uimentum erigi mandabat.

di disse. & a patre dicitur suscitatus. & seipsum
ide corporis sui templum suscitare p scribit. &
adsumptus dicitur in celum. & ascen disse de
signatur; in quibus omnib; ostendit. in altero
paterna con cordia uoluntatis. In altero p
pria potestatis auctoritas. Quau eaquidem
pro fert que in ferio remeum uident ostendere.
que au excelsum & equalem do designat. p tran
sit & raris. & quod passus est quidem in putat.
quod au uoluntate passus est non commemorat.
Ecce que patit & iam nunc uerbū di. ab alio
quidem uenerat ut dicit. sed con fundit & per
miscetur. Ab alio uero p carnis adsumptione
in ferio habet. & a deitate separatur. quibus ma
gis irascatur immo quibus magis indulget.
his qui male uingunt. an his qui sceleratius sepa
rant. Nam illos oportebat secernere & istos
sociare. Idest illos p prietatem filii patris q se
cernere. istos deitatis substantiam in nullo peni
tus separare, offendit caro. hoc iudeos & samari
tas. non credit deitati. hoc iam nec demones fece
runt. Quid agitis uos si & supra iudeos in fides
& supra demones in crudeli in uentum. iu
dei cognominacionem filii equalitatem dei

tatis intellexerunt. Demones eum qui se de op-
 sessis corporib; effugabat dñm credebant. psuade-
 bantur enim ex his que patiebantur. Vos neq;
 aequalem patri; filium cum iudeis cognoscitis
 neq; cum demonib; confitemini dñm. Expedi-
 re uobis ut arbitror uel circumcidi. uel demo-
 ne urgueri utridiculi aliquid dicā. quam in-
 preputio & sanitate. & iudeis & demonibus
 grauius blasphemare. & paulo quidem post.
 uideb; & iam fluentis iordani purificari ihm.

Sed purificationem meam in mo potius super
 purificatione sc̄i fecant; aquas; non enim ipse
 purificatione indigebat. qui tollit peccatum
 mundi; simul tamen uideb; & iā diuidi celū.
 & consanguinei si dici potest sp̄s cum testimonio
 predicari. Iterum uidebis eum in temptatione.
 sed uincentem. & angelos ministrantes. Curante
 quoq; omnem languorem & omnem infirmita-
 tem & uiuificantem mortuos. & adq; utinā uiui-
 ficat e quem uideb; ⁱⁿ incredulitate iam non mortuū.
 Uidebis quoq; eum fugantem demones. nunc p
 semet ipsum. nunc & iā p discipulos suos. & pau-
 cis panib; in numeras multitudines satiantem.
 sed & pelagis pedib; incedentē. tunc deinde

uidebis eum p̄ dicitum. & cruci adfixum. secū
q̄ simul mea peccata adfigentem. uidebis
eum uelut agnum offerri hostiam. & uelut
sacerdotem seipsum hostiam offerentem.
uidebis eum hominem sepultū. & ut dñm
resurgentem. & ascendentem in celos unde
& uenturus est. **O** quantē tibi p̄ hęc singu
la festiuitates nascunt̄. quanta in uis quoq̄
eorum xp̄i latent ad opta mysteria. quorū
tamen omnium hęc summa est perfectio.
& reformatio mea. & status illius quē adam
prius acciperat reparatio. **S**ed nunc interim
natiuitatis eius suscipe solemnitatē. & ex
ulta. si non potes ut iohannes ex utero. certe
uelut dauid in conlocatione archę testam̄ti
tripudia. uide eum p̄ p̄ter te & p̄ā capite
census adscribi. ut & tuū nomen adscribat̄
in celis. uenerare natiuitatem p̄ quā terrena
natiuitatis uinculis liberatus es. honora bēth
leem pusillā & minimā. per quam tibi regres
sus ad paradysū patefactus est. uenerare
presepe illud per quē cum esset pene iam mutū
animal pasceret nunc uerbo & ratione dñi. ag
nosce ut bos possessorem tuū. esaias precepit tibi

& sicut asinus presepe dñi sui. si uetumun-
 dorum animalium quiescentū qui tumina
 re norunt & uerbū dī ad memoriam sui re-
 cordationem q̄ reuocare. quiq; & iam diuinis
 sacrificiis atq; altarib; apti sunt. seu certe ex
 mundis animalib; & neq; cibis neq; sacrifi-
 ciis deputatus est. **S**ed ex parte gentium. du-
 centere stella usq; quo pueniat ad puerum. & cū
 magis offer munera. aurum. thus & myrram.
 ut regi & dō. & ppter & iam morituro; cum
 pastorib; uenerare. cum angelis hymnū dicit.
 cum archangelis choros ducit. **S**ic nobis commu-
 nis ista solempnitas terrestrib; cum celestibus.

Certissimum & enim. quod & rā caelestes uirtutes ho-
 die nobiscum pariter in hac solempnitate glori-
 antur. Diligunt enim & homines & dñm. Deniq;
 dō & nos & dauid. cum inducunt caelestes uirtutes.

Ascensionem ad celos dñm comitantes. Alias quoq;
 in occursum uenientes. & portatū ad leuationem
 sibi in uicem inuigentes in honorem regis & mag-
 nifico proelio cum triumpho redeuntis;

Ad mirare & iam illa in natiuitate xpi paruulorum
 prima mysteria. herodis scelera p̄p̄rata. & statū
 ab initio natiuitatis ac manifestationis xpi. ad paci-

entiam mortis armare. & prima iam tibi par
medicā² ferremas tyrium. **S**un aegyptum
fugerit. tu quoq. imitare & sequere fugientem.
Inuenies & enim eū in aegypto. ignorantia & tene
bras effugantem. & idolorum uanitate discussa.
di. uericultum uenerationemq. reparantem.
Per curre sine querella singulari quasq. ac a te xpi
uirtutesq. eius imitare p. singula. sicut fidelis
discipulus. nec circum cisionem quidem ei eruber
cas accipere. & circum cadere abste. omne quidq.
illud est qd. humane nature uis inte. operitur &
tegitur. **S**ed & in templum eum imitare. inter
rogantem seniores. & docentem ignorantem. Ima
tare & iam eū effugantē & eicientem de templo
eos qui religionem di. qua stum eē arbitantes. uen
dunt ea que in domo di. geruntur. **S**ed & si lapi
dandū tibi fuerit sustine & patere. transies sine
dubio p. medium eorum. **Q**uia sermo di. sicut
alligari non potest. nec lapidari potest. & si he
rodi fueris oblatu. ne respondeas. admirabitur
enim & eo magis erubescet silentium tuū. **S**ed &
si flagella adhibebunt & uerba libens gaudensq.
suscipe. si dignus habitus es pro nomine ^{ihu} pati. **S**i
fellis tibi gustus adhibet & acor. amplectere. p. hoc

enim diluitur primus ille male delectabilis
 gustus, sputa. palmas colaphos suscipe. nec
 spineam refugas coronam. Aspera enim &
 dumis ac sentibus horrida est uirtutis uia. Indu
 ere ueste coccinea & totius xpi passionibus ad or
 nare. Accipe calami uelut discipulus scribis.
 uelociter scribentur. ad orare ab inludentibus
 ueritatem. Adultam. simul cruce configere.
 simul & consepelire cum xpo. ut & simul resur
 gat cum xpo. & simul glorificeris cum eo. simul
 q. conregnes. **U**ides dnm ut uidere possibile est.
 dnm quem in trinitate ueneramus & adoramus
 & colimus. **Q**uere & nunc manifestari nobis
 optam. in quantum uinctis in carne possibile est.

Per xpm dnm nrm cui est gloria & potestas in
 secula seculorum. amen. **EXPLICIT**
DE EPHIPHANIS SIVE NATI DNI

Incipit de Luominibus: Quod est scdus epyphanis.
 iterum ihs meus & iterum mysterium. myste
 rium non erroris alicuius aut turpitudinis. si
 cut se habet gentilis error & temulancia. sed mys
 terium excelsu & diuinum. qd & iam hominibus
 supra concilia. **S**cd & enim hic luminum dies
 ad quem conuenim. & cuius solemnitatem

ma iunioribus
 un. egyptum
 equere fugientem
 o. ignorantia
 uanitate discipul
 nq. reparantem
 s. quaso. ad ar
 la. sicut fidelis
 n. quidem ei erit
 bste omne quid
 f. in te operitur
 m. in unitate
 i. ignorantem
 a. in unitate
 e. arbitrarum
 tur. Sed & filio
 aere. transierit
 a. sermo di. ficut
 a. r. potest. & sicut
 e. a. admira
 n. tum. uui. ficut
 x. libens. gaudet
 i. omne. pat.
 m. plectere. p.